

o výživném pro dítě, do 21 let věku nebo uzavření manželství; Úmluva o uznání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti z roku 1973, která nahrazuje Úmluvu předchozí a řeší uznání a výkon rozhodnutí o výživném i pro zletilé osoby. Na úrovni evropské platí Evropská úmluva o výkonu práv dětí z roku 1996, která upravuje hlavně procesní práva dětí do 18ti let, Evropská úmluva o právním postavení dětí narozených mimo manželství z roku 1975 a Evropská úmluva o uznávání a výkonu rozhodnutí o výchově dětí a obnovení výchovy dětí z roku 1980.

Zahraniční právní úpravy evropské jsou založeny zpravidla též na kontinentálním právním systému a úprava vyživovací povinnosti se od české liší pouze v jednotlivostech. Odlišnosti jsou v různých druzích vyživovací povinnosti nebo v zařazení úpravy výživného k jednotlivým právním institutům. V některých zemích též platí pro stanovování výživného více či méně závazné tabulky a výše výživného je každoročně valorizována podle různých hledisek. V některých právních úpravách je též upravena vyživovací povinnosti dědice za zemřelého nebo vyživovací povinnost mezi sourozenci či osobami sešvagřenými. Ve Spojených státech amerických jsou na federativní úrovni stanoveny pouze určité zásady a v každém jednotlivém státě je možné stanovit si způsob výpočtu výživného soudem jiným způsobem.

Právní úprava práva na výživné a tomu odpovídající vyživovací povinnost je jistě potřeba. Pokud bychom uvažovali ideální společnost, nebylo by jistě nutné kodifikovat žádná práva a povinnosti a nebylo by třeba ani soudců či právníků vůbec. Ideální vztahy mezi lidmi ovšem neexistují, i s ohledem na to, že každý člověk je jiný a má jiný hodnotový žebříček, každý národ vychází z jiné historie a z jiného náboženství. Už z tohoto pohledu to, co je pro jednoho podle práva může být pro jiného proti právu. Mám-li tedy odpovědět na otázku, zda je třeba upravit právně vyživovací povinnost, zní odpověď ano.

V celé své práci rozebírám platnou právní úpravu vyživovací povinnosti a v jejím rámci zejména právní úpravu vyživovací povinnosti k dětem. Současný zákon o rodině, v němž je tato problematika obsažena, byl vytvořen před téměř padesáti lety, v době, kdy celý právní řád České republiky byl pod vlivem tehdejšího Sovětského svazu podřízen zcela jiným zásadám, odrážejícím tehdejší „socialistickou společnost“. Podle sovětského vzoru tak byla rodinná problematika vyčleněna již v 50tých letech do samostatného zákona. Zákon o rodině byl do dnešní doby mnohokrát novelizován, nicméně rodinné právo jako součást práva

soukromého by se dle mého názoru i přesto mělo vrátit do občanského zákoníku jako jednoho soukromoprávního kodexu.

V problematice výživného existuje několik problémů, které ovšem řeší všechny právní řády s větším či menším úspěchem. První z nich je zjišťování majetkové situace povinného. V tomto smyslu se domnívám, že stanovení nevyvratitelné právní domněnky příjmu v českém právním řádu je určitě namístě. Dalším problémem je určování výše výživného, což do jisté míry řeší v některých právních systémech více či méně závazné tabulky. Tendence v českém právním řádu se začínají ubírat směrem podobným, dle mého názoru správným, když ministerstvo spravedlnosti vytvořilo určité nezávazné tabulky pro soudy. Konečně problémem pro oprávněné osoby nejvýznamnějším je otázka vymáhání výživného. Výkon rozhodnutí, exekuce či postižení za trestný čin velmi často nejsou efektivní. Otázkou je tedy, zda by bylo vhodné, za podmínek v předchozí kapitole naznačených, zavést možnost, aby poskytoval pro nezletilé děti výživné ve stanovených případech stát a dlužné výživné pak na povinném vymáhal sám. Mám za to, že by tím byla lépe ochráněna práva dětí a výživné pro ně by bylo lépe zajištěno.

I přes shora uvedené se domnívám, že vyživovací povinnost, a to zejména vyživovací povinnost k dětem, je v českém právním řádu upravena správně a v souladu s uzavřenými mezinárodními smlouvami, týkajícími se výživného a práv dětí. Pokud jde o úpravu výživného na jednom místě zákona, nedělá toto současné právní praxi problémy, nicméně by možná do budoucna bylo lepší přiřadit jednotlivé druhy vyživovacích povinností k právním institutům, kterých se přímo týkají.

The maintenance obligation is currently regulated by the Family Code No. 94/1963 Coll. in contrast with the period of its origin when the social relations were entirely different from today and the Family Law was governed by a separate code following the Soviet model. However, the Czech law foundations lie in Austrian model with regulation of relations in the entire private law included in one single code, as after establishment of independent Czechoslovakia in 1918, ABGB (Civil Code of Austria) from 1811 was adopted among others. For these reasons, a number of amendments were made to the Family Law after 1989. Therefore, it is more than reasonable to establish a new Civil Code, as a uniform code of Private Law, which could govern the Family Law as well. Regarding the maintenance obligation, the new Civil Code has re-established more logic division. The maintenance obligation is regulated in respect to the institution involved and the maintenance obligation of parents and children is included in the maintenance obligation among relatives.